

rýmž byl rekurs proti usnesení okres. soudu v P.ř. jako opozdžený zamítnut. Avšak názor tento správným není. Zákon ze dne 27. května 1919 č. 318 sb. zák. a nař. tuto otázku výslovně neřeší a nutno ji řešiti dle všeobecných předpisů nesporného patentu, na něž zákon ze dne 27. května 1919 č. 318 sb. zák. a nař. poukazuje, pročez sluší dojíti k úsudku, že revisní stížnost proti usnesení rekursního soudu ze dne 15. března 1920 včas podaná, byla přípustná.

Ve věci samé však nelze této revisní stížnosti úspěchu přiznati. Dle spisů dostavila se ku líčení dne 6. února 1920 před okresním soudem obývaným za Karla P., dne 20. září 1919 zemřelého, jeho vdova Mare Petáková, jež prohlásila, že jako dědička svého muže Karla P. trvá při přihlášce téhož ze dne 18. září 1919 a že zamýšlí sama pozemky obdělávati.

Dotyčné usnesení okresního soudu ze dne 6. února 1920 bylo dle zpátečního listku Marii P. dne 12. února 1920 doručeno. Podala-li pak Marie proti tomuto usnesení teprve dne 9. března 1920 rozklad ev. stížnost, měl rekursní soud právem za to, že sluší stížnost jako opozdženou zamítnouti, neboť nebyla podána ve 14denní lhůtě.

Vývody v rekursní stížnosti obsažené, že usnesení okres. soudu ze dne 6. února 1920 mělo býti doručeno všem dědicům zemřelého Karla P., tedy nejen vdově, ale i pozůstalým zletilým dětem a že, jelikož se to nestalo, je postup soudu zmatečným, nejsou případnými. Jelikož pouze Marie P. jako domnělá dědička po Karlu P. činila nárok na právo příslušející pozůstalosti po Karlu P. z učiněné přihlášky, nebylo povinností soudu, aby z úřední moci vyšetřil, existují-li mimo Marii P. ještě jiní dědicové přihlásivšího se dřívějšího pachtýře, a nebylo třeba, aby každého z nich zvlášť uvědomil o domnělých jim příslušejících právech to tím méně, když Marie P. žádného návrhu v tomto směru nečinila.

Povinnost, jak jí mají na mysli stěžovatelé, není soudu žádným zákonitým ustanovením uložena a nelze ji také odvozovati z ustanovení § 6. nesp. patentu.

Proto nejsou ani případnými i další vývody stížnosti, že nebylo-li usnesení ze dne 6. února 1920 všem dědicům doručeno, nemůže býti řeči o tom, že vzhledem na opozdžení stížností vlastník pozemků ještě nenabyl ze zamítavého usnesení žádného práva, že lze tedy usnesení bez újmy třetí osoby změnit a že sluší na stížnost všech dědiců zřetel vzíti.

R. z. s. — 4.

Ikdyž se podá návrh na prohlášení manželství, rozloučeným během řízení o prohlášení nezvěstného za mrtva, nutno novým ediktem zahájití řízení a nově je provéstí, jako by návrh ten podán byl teprve po vydání prohlášení toho.

(Rozhodnutí nejvyššího soudu z 18. května 1920, R I 285/20).

Na návrh Aové bylo ediktem ze dne 24. bř. 1919, T 19/19 zahájeno řízení pouze ku prohlášení jejího nezvěstného manžela za mrtva. Před uplynutím do 5. bř. 1920 stanovené ediktální lhůty, podala Aová dne 12. února 1920 další návrh, aby též manželství její s jmenovaným chotěm uzavřené, prohlášeno bylo za rozloučené. Soud ustanovil sice k návrhu tomu obhájce svazku manželského, avšak nestanovil novou lhůtu hned po projití první ediktální lhůty usnesením ze dne 11. března 1920 k novému návrhu Aové, prohlásil manžela jejího za mrtva a manželství jejich za rozvázané.

Na stížnost obhájce svazku manželského, zrušil rekursní soud (vrchní zemský soud v Praze) usnesení to, pokud jím bylo manželství prohlášeno za rozloučené a nařídil první stolici, aby řízení v tom směru nově zahájil a provedl, poněvadž výrok jeho o rozloučení manželství stojí v rozporu se zákonnými předpisy. Podle odstavce 4., § 9. zák. ze dne 16. února 1883 č. 20 ř. z., může sice pozůstalý manžel, když již osoba nezvěstná prohlášena byla za mrtvou, i dodatečně podati návrh, aby manželství bylo výrokem soudním prohlášeno za rozloučené; výslovně se však zdůrazňuje, že soud o tomto návrhu má postupovati podle předpisu tohoto zákona. Z dějin vzniku tohoto zákona (zpráva justičního výboru panské sněmovny č. 275, příl. k protokolu IX. zasedání, stenogr. prot. str. 9046 a 9056 sezení sněmovny poslanecké ze dne 3. února 1883), vysvitá, že podle úmyslu zákonodárných činitelů v těchto případech se má zahájití a provéstí znovu předepsané řízení a zvláště že má býti vydán nový edikt a určena nová lhůta (§ 7.) Teprve po uplynutí této lhůty lze rozhodnouti o návrhu na

rozloučení manželství. Krajský soud nedodržel tento předpis donucovací povahy i slušelo usnesení v tom směru zrušiti.

Nejvyšší soud dovolacímu rekursu Aové nevyhověl. — Důvody: V odpor vzaté usnesení vyhovuje věci i zákonu. V odůvodnění jeho právem jest poukázáno na dějinný vývoj zákona z 16. února 1883 č. 20 ř. z. Mínění stěžovatelčino, že zákon ten nelze vykládati rozumně takovým způsobem, jak to učinil rekursní soud, jest mylné.

V § 9. hořejšího zákona není výslovně ustanoveno, zdali, když žádost za soudní výrok, že manželství pokládáti jest rozloučeným, podána jest sice před prohlášením nezvěstného za mrtva, ale teprve po zahájení řízení soudního o návrhu na vydání prohlášení toho, sluší o žádosti oné znova zahájití a náležitě provéstí řízení zákonem předepsané čili nic. Pro kladnou odpověď mluví však nutná obdoba předpisu, obsaženého v odst. 4., § 9. onoho zákona (podle § 7. obč. z.), poněvadž váhu klásti sluší na ustanovení tohoto 4. odstavce, že o žádosti postupovati jest podle předpisu dotyčného zákona, a nikoli na nedůležitou okolnost, zdali žádost, týkající se rozluky manželství, podána byla teprve po prohlášení nezvěstného mrtvým či před tímto prohlášením. G—r.

Ve společností smlouvě nemůže býti platně ustanoveno, že změna předmětu podniku může býti usnesena menší než tříčtvrtinovou většinou hlasů.

(Rozhodnutí nejvyššího soudu z 8. června 1920, R I 344/20).

Vrchní zemský soud v Praze jako soud rekursní, vyhovuje stížnosti finanční prokuratury do usnesení krajského soudu v Mostě zápis společnosti s obm. ruč. do obchodního rejstříku povolující, nařídil této společnosti, aby ve lhůtě, již jí rejstříkový soud určí, uvedla ustanovení společností smlouvy, dle něhož se na změně předmětu podniku ve smlouvě označeného může platně usnésti absolutní většina odevzdaných hlasů, uvedla v soulad s ustanovením § 50. zákona o spol. s r. obm., jinak že bude z rejstříku vymazána. — Důvody: Ačkoli § 50., odst. 3. zák. ze 6. března 1906 č. 58 ř. z. stanoví, že ku změně předmětu podniku ve společenské smlouvě označeného, jest zapotřebí jednohlasného usnesení, pokud v ní není „jinak“ stanoveno, jest přece jasno, že toto „jinak“ musí se držeti v rámci poměru hlasů, jak ho donucující předpisy, dané prvním odstavcem uvedeného paragrafu, vyžadují povšechně ku změně společností smlouvy, neboť změna předmětu podniku jeví se dle své podstaty změnou smlouvy společenské v podstatném bodě.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu. — Odůvodnění: Zákon stanoví zásadně, že změny společenské smlouvy mohou býti usneseny jen většinou tří čtvrtin odevzdaných hlasů, a dáváje silnější výraz individualistickému momentu společností s o. r. stanoví dále, že mohou býti stanoveny ve smlouvě ještě další požadavky pro její změnu. Může tedy počet hlasů býti posunut toliko ve prospěch menšiny, nikoli na její úkor (§ 50., odst. 1. zák. o spol. s r. obm.). V odstavci 2. a 3. tohoto § stanoví zákon výjimky ze zásady. Pro předměty, uvedené v odst. 2. stanoví pouze jednoduchou většinu, a pokládáje změnu předmětu podniku za nejpodstatnější, stanoví v odstavci 3. jednomyslné usnesení společníků při změně předmětu podniku, ač-li nebylo ve smlouvě nic jiného ustanoveno. Jak možno jinak ustanoviti, může rozhodovati toliko zásada, uvedená v odstavci 1. § 50. a nikoli výjimka, obsažená v odstavci 2. citovaného §, vztahující se toliko k určitým, zvláště uvedeným změnám společenské smlouvy, jež nejsou rázu nejpodstatnějšího. Jest tedy nepochybné, že ustanovení společenské smlouvy, o něž jde, odporuje zákonu. G—r.

Rozlukový důvod § 13, lit. g), zák. z 22. května 1919 č. 320 sb. z. a nař. předpokládá trvalou chorobu duševní. — Obhájce svazku manželského, ikdyž jde o manželství katolíků, není po zákonu povinen podati dovolání z rozsudku II. stolice rozluky potvrzujícího.

(Rozhodnutí nejvyššího soudu ze dne 15. června 1920 R I 287/20).

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání obhájce svazku manželského, podanému proti rozsudku vrchního zemského soudu v Praze, jímž byl rozsudek první stolice, vyslovující rozlukou manželství pro duševní chorobu žalované manželky (důvod rozlukový § 13, lit. g), zák. z 22. května 1919 č. 320 sb. z. a nař.) potvrzen.

Důvody: Dovoitel uznává, že duševní choroba žalované byla bezvadně zjištěna a jde mu jen o právní otázku, zdali zařazení této zjištěné choroby pod rozlukový důvod srovnává se se zákonem bez ohledu na to, je-li choroba žalované trvalou nebo jen periodickou.

Jest nesporné, že žalovaná byla v roce 1896 stížena šílenstvím, že se však po 9 měsících z ústavu choromyslných jako polepšená vrátila domů, kde pak zůstala až do roku 1907; tu však že se její šílenost objevila znovu, že žalovaná pak na základě posudku lékařů X. a Y., usnesením okresního soudu ze dne 2. ledna 1908 L 13/7 pro šílenost byla dána pod opatrovnictví. Od této doby dle v ústavu choromyslných v Opořanech.

Správně proto mají nižší soudy za to, že vzhledem na dobu od r. 1908 uplynulou, žalovaná trpí trvalou chorobou duševní. Nebylo vůbec ani tvrzeno, že by se v posledních 12 letech u žalované byly vyskytly doby, ve kterých její duch nebyl zastřen.

Jest tu tedy důvod pro rozlukou manželství dle § 13., lit. g) shora jmenovaného zákona a bylo proto dovolání odepřiti úspěchu.

Obhájce svazku manželského, nebyl vzhledem k ustanovení § 18. dvor. dekr. z 23. srpna 1819 č. 1595 sb. z. s. a § 16. nař. min. spravedlnosti z 9. prosince 1897 č. 283 ř. z. zákonem zavázán podati dovolání, poněvadž tu nešlo o repletnost manželství, nýbrž o rozlukou, ježto však opravný prostředek přece podal a ve věci samé provedl, bylo mu přisouditi náklady zaň podle § 1. zák. z 2. února 1909 č. 24 ř. z. G—r.

K výkladu pojmu »místnosti« ve smyslu § 31. zák. o ochraně nájemníků ze dne 8. dubna 1920 č. 275 sb. z. a n.

(Rozhodnutí nejvyš. soudu ze dne 17. srpna 1920 č. R I 661/20-1.)

V. P. vypověděl soudně F. K. nájem stavební parcely bez soudního svolení. V námitkách, výpovídáním proti výpovědi podaných, uplatňována byla především nepřipustnost pořadu práva, opřená o tvrzení, že výpověď mohla by býti dána jen po předchozím svolení soudním.

První soud námitku tuto zamítl; rekursní soud jí vyhověl. Nejvyšší soud obnovil usnesení prvního soudu z těchto důvodů:

Rekursní soud pokládá námitku nepřipustnosti pořadu práva, žalovaným vznesenou, proto za odůvodněnou, že výpověď týká se předmětu nájmu, majícího povahu místnosti, pročez prý mohla býti dána jen se svolením soudu a o ní rozhodnuto jen v řízení nesporném. (§§ 1. a 4., resp. 31. zák. ze dne 8. dubna 1920 č. 275 sb. z. a n.)

Jest zjištěno, že žalovaný najal od žalující strany jen holou parcelu, kterou teprve po uzavření nájemní smlouvy ohradil a zřídil na ní kůlny a kancelářské místnosti. Tím nedostalo se však předmětu najatému povahy místnosti, neboť předmětem nájmu zůstala stále jen neohrazená parcela bez výstavností, třeba že žalovaný, jak vyplývá ze zjištění prvního soudu, v r. 1911 jí se svolením stavebního úřadu směl na pět let ohraditi, kdežto povolení ku stavbě kůlny a kancelářských místností dáno mu nebylo.

Poněvadž zákon ze dne 8. dubna 1920 č. 275 sb. z. a n. se vztahuje podle § 31. kromě bytů ještě jen na jednotlivé části bytů a jakékoli jiné místnosti, místnosti pak podle povahy věci a hledíc k důvodové zprávě, vydané ku vládnímu návrhu cit. zák., jež jako místnosti příkladmo uvádí: místnosti úřední, spolkové, ateliery a pod., dlužno rozuměti prostory, zdí a stěnami od svého okolí oddělené, které od bytů liší se pouze tím, že neslouží účelům bytovým, jest zřejmo, že žalobce byl oprávněn bez svolení soudu nájemní smlouvu, týkající se pouze neohrazeného pozemku žalovanému vypověditi a bylo proto, ježto zákona ze dne 8. dubna 1920 č. 275 sb. z. a n. použití zde nelze, dovolací stížnosti vyhověti.

Dr. Ř.

Zabráním bytu společným bytovým úřadem nepozbývá vlastník domu oprávnění žalovati na vyklizení jeho osobu, která ho používá, ač jí po zákonu přidělen nebyl.

(Rozhodnutí nejvyššího soudu ze dne 30. června 1920 č. j. Rv I 395/20—1.)

V září 1919 zabral bytový odbor ministerstva národní obrany, zřízený při společném bytovém úřadě v Praze, byt

v domě žalobcově, který později zákonitým zmocněncem společného bytového úřadu samého podle protokolu u přítomnosti žalobcovy sepsaného řádně byl převzat. Zároveň se zabráním uvedeným bytovým odborem min. nář. obrany byl také tímto přidělen kapitánu M. B., jenž přes ohrazení vlastníka domu po zmíněném převzetí se do něho nastěhoval. — O žádosti M. B., podané u společného bytového úřadu za přidělení bytu rozhodnuto nebylo.

Zalobě vlastníka domu, domáhající se výroku, že M. B. jest povinen byt jím v domě žalobcově používaný vykliditi a jemu odevzdati, první soud vyhověl hlavně proto, že žalovaný používá bytu, nemaje k tomu žádného právního, smluvního nebo zákonného důvodu. Soudce nepokládá zabráním a přidělení bytu bytovým odborem min. nář. obrany při společném bytovém úřadě za právně účinné, poněvadž úřad tento — jak uznal také v případě zcela obdobném nejvyšší správní soud nálezem ze dne 31. prosince 1919, č. 6709 — není po zákonu oprávněn ku zabírání a přidělování bytů a sporný byt příslušným k tomu jedině společným bytovým úřadem samým, přes to, že jím byl převzat, žalovanému přidělen dosud nebyl.

Odvolačí soud žalobu zamítl. Při tom vycházel z úvahy, že v době podání žaloby stav zabráním sporného bytu trval. Lichou jest námitka žalobcovy, že zabráním to jest nezákonné, poněvadž byt přidělen byl žalovanému vojenským odborem společného bytového úřadu, který není po zákonu ku zabírání bytů oprávněn, neboť bylo zjištěno, že zabráním stalo se společným bytovým úřadem podle § 2. zák. ze dne 30. října 1919, č. 592 sb. z. a n. k tomu oprávněným. Ježto pak ide především pouze o zkoumání aktivní legitimace žalobcovy k žalobě, nesejde na tom, který úřad sporný byt žalovanému přidělil. Otázka tato mohla by býti jen tenkrát řešena, kdyby byla žaloba podána úřadem po zákonu k tomu aktivně legitimovaným.

V rozepři této nepadá nijak na váhu, že žalovaný z řečeného zabráním nemůže pro sebe žádných oprávnění dovozovati, neboť žalobce není aktivně legitimován, aby vůči žalovanému tuto okolnost po právu uplatňoval, když podle § 10. cit. zák. pozbyl práva samostatné dispozice zabraným bytem.

Nejvyšší soud obnovil rozsudek první stolice z těchto důvodů:

Odepřev žalobci oprávněnost k žalobě, posoudil odvolací soud sporný případ mylně.

Jisto jest, že žalovaný užívá bytu svémocně, nejsa k tomu oprávněn ani smlouvou se žalobcem jakožto vlastníkem domu, ani společným bytovým úřadem v Praze, jakožto zabíratelem bytu ani posléze poukazem ministerstva národní obrany. — Jest ovšem pravda, že společný bytový úřad v Praze, jakožto zabíratele bytu, byl by též oprávněn domáhati se na žalovaném, aby byt vyklidil. Tím však nikterak není řečeno, že by totéž právo nepříslušelo i žalobci, jakožto vlastníku domu. Toto oprávnění jest zákonným výronem práva vlastnického (§§ 354. a 366. obč. zák.) a není vyloučeno tím, že byt byl a jest zabrán společným bytovým úřadem. Tímto opatřením obmezen jest žalobce v právech, plynoucích z jeho vlastnictví k domu, jen potud, pokud opatření to sahá. Nesmí tudíž žalobce ovšem brániti tomu, aby bytový úřad zařídil to, k čemu ho zákon oprávnjuje, aby i osoby třetí vykonávaly ohledně zabraného bytu práva, jež byla jím bytovým úřadem propůjčena a jež z tohoto propůjčení odvozují. Vůči osobám, jsoucím mimo uvedený okruh, podrží však žalobcovo vlastnictví svou zákonnou moc a sílu. Vůči těmto osobám nestává se dům, pokud se týče byt, věci bez práva, vydanou svémocí jejich v případech, kde by bytový úřad nebo ten, kdož od něho své právo odvozuje, svémocí té čeliti nebyl š to, nebo nebyl ochoten čeliti. Okolnost, zda by žalobce, jsa odsouzen k nečinnosti, vzal škodu na svém majetku, jest lhostejno, poněvadž touto náležitostí právní ochrana vlastnictví není nikterak podminěna.

Bylo proto dovolání vyhověno.

Dr. Ř.

ZE DNE.

Oslava šedesátim Dra Bafka. Den 24. července 1920 shromáždil v místnostech pražské komory notářské v hojném počtu notáře české (48, z nichž 2 z Moravy), kteří se sešli, — mnozí přerušivše dovolenou a pobyt na venku — aby projevíli blahopřání oblíbenému a osvědčenému svému vůdci.